

POUŽÍVANIE ELEKTRONICKÝCH TERČOV VO VLASTNÍCTVE SSZ

Pravidlá športovej streľby poznajú 2 druhy terčov, papierový a elektronický, ktoré sú rovnocenné. Na medzinárodných podujatiach najvyššej úrovne sú už povinné elektronické terče, na národnej úrovni sa používajú ešte aj papierové terče.

Výhody a nevýhody jednotlivých druhov terčov sú najmä:

Výhody	
Elektronický terč	Okamžité výsledky aj on-line
	Nie je potrebný ďalekohľad
	Komfort pre strelcov
	Potrebných menej rozhodcov a personálu na obsluhu
	Možnosť strieľať finále
Papierový terč	Jednoduchá obsluha
	Nespochybniteľnosť zásahu dierou v terči
	Lacnejšie zariadenie
	Menšia kazivosť pri častej manipulácii
Nevýhody	
Elektronický terč	Potreba vyškolenej obsluhy (drahé školenie)
	Drahé zariadenie, príslušenstvo a spotrebný materiál
	Drahý servis
	Spochybniteľnosť hodnoty zásahu (chyba elektroniky)
	Možná kazivosť pri častej manipulácii
Papierový terč	Potreba viacerých rozhodcov
	Dlhšie spracovanie výsledkov
	Praktická nemožnosť strieľať finále (najmä 25 metrov)
	Ak nie je priťahovací tak potreba ďalekohľadu

Momentálne má švajčiarska firma SIUS zmluvu s ISSF na výhradné používanie elektronických terčov ASCOR na najvyšších streleckých podujatiach.

Po vypršaní zmluvy sa možno výhradný dodávateľ terčov zmení, možno nie. V súčasnosti je viacero výrobcov elektronických terčov, napr. nemecký MYETON, elektronické terče schválené ISSF na použitie na streleckých podujatiach.

ASCOR a MEYTON sú cenovo porovnateľné, terč na 10 metrov, použiteľný aj na pušku 50 metrov, stojí u výrobcu cca 3000 eur, terč na 25/50 metrov stojí cca 6000 eur, cena cez lokálnych predajcov je obvykle vyššia, podľa konkrétnej konfigurácie produktu. Samozrejme pri nákupe vo väčších objemoch, alebo v akciových cenách sú nižšie ceny.

ASCOR a MEYTON používajú inú technológiu merania hodnoty (polohy) zásahu, ASCOR analyzuje zásah pomocou zvukových senzorov, MEYTON pomocou mriežky z optických lúčov, obidvaja v porovnateľnej presnosti. MEYTON používa štandardne prvky PC sieti (káble, rozbočovače a pod.), ASCOR má vlastné príslušenstvo, ktoré je podstatne drahšie. Tým, že Nemecko je v EU, je jednoduchší nákup a reklamácie.

Softvér je porovnateľný, umožňuje online zobrazovanie výsledkov, dáta sú uložené na serveroch výrobcu. MEYTON ponúka wifi pripojenie aj káblové.

Zariadenia a softvér nie sú vzájomne kompatibilné, takže použitie oboch zariadení na jednom preteku je komplikovane použiteľné, ale je možné s iným softvérom, ktorý by spracoval výstupy z oboch zariadení do jednej databázy.

V súčasnosti SSZ vlastní 30 elektronických terčov ASCOR od firmy SIUS na 10/50 metrov, ako aj ďalších 10 kusov staršieho dáta, približne ďalších 20 ks vlastní rezortné strediská a kluby. Nie je známe, či je na Slovensku aj nejaký elektronicky terč firmy MEYTON alebo od iného výrobcu. SSZ vlastní aj 10 ks elektronických terčov ASCOR na 25/50 metrov a ďalších 5-6 kusov sú v rezortných strediskách.

Elektronické terče SSZ používa počas roka len na niekoľko streleckých podujatí, ako sú medzinárodné preteky OH Nádeji v Nitre, Majstrovstvách Slovenska a Extraliga. Väčšinu roka sú uložené v sklade SSZ, staršie terče sa používajú v Košiciach na strelnici celoročne pre potreby športového gymnázia a CTM.

Hmotnú zodpovednosť a manipuláciu s nimi má zamestnanec SSZ, ktorý zabezpečuje (obvykle s výpomocou iných osôb) manipuláciu s terčami a obsluhu.

Vykonávané činnosti sú:

- 1) naloženie do auta (jeden terč vrátane ochranného plechu a stojanu váži okolo 50-60 kg) zo skladu na SSZ
- 2) vyloženie a montáž v mieste pretekov
- 3) obsluhu v mieste pretekov
- 4) demontáž v mieste pretekov a naloženie do auta
- 5) vyloženie zo auta (jeden terč vrátane ochranného plechu a stojanu váži okolo 50-60 kg) do skladu na SSZ
- 6) čistenie, údržba v sklade SSZ
- 7) odvoz na nastriekanie ochranných plechov, ak sa dostrielia počas pretekov
- 8) administratíva súvisiaca s vyskladnením a naskladnením terčov
- 9) zabezpečenie opráv v prípade poruchy alebo poškodenia

Tieto činnosti si vyžadujú spravidla 4 dni na jednu súťaž, jeden deň na dopravu do miesta pretekov a montáž, 2 dni obsluhy počas víkendových pretekov a demontáž, 1 deň na naskladnenie a servis a administratívu.

Odhadované náklady na poskytnutie elektronických terčov na preteky sú:

- 1) mzdy na minimálne 2 ľudí, z toho zamestnanec SSZ na 4 dni, 1 „dobrovoľník“ na naloženie, vyloženie, montáž a demontáž na 2 dni (deň pred pretekom, poobede v posledný deň pretekov a doobeda deň po pretekoch) a 1 „dobrovoľník“ na 2 dni na obsluhu počas víkendových pretekov, samozrejme dobrovoľník môže byť jeden aj na obsluhu aj na manipuláciu, suma podľa mzdovej politiky SSZ a smerníc, odhadom 300 eur brutto (3x40x2 plus odvody)
- 2) náklady na transport, závislé od počtu prejazdených km, času a prípadnej potreby prenajať väčšie auto, odhadom 200-300 eur na 4 dni
- 3) spotrebný materiál na terče, posuvné pásiky alebo gumené podložky (obvykle vydržia na viac pretekov), odhadom 50 eur na jeden pretek
- 4) náklady na opravy, striekanie dostrielaných chráničov, odhadom 50 eur na jeden pretek
- 5) iné náklady (?)

Reálne náklady na poskytnutie elektronických terčov na preteky, ak všetky činnosti zabezpečuje SSZ, sú približne 600 eur na jedny víkendové preteky.

Ak počítame poskytnutie 30 elektronických terčov na 2 víkendové dni, tak náklady na jeden terč na jeden deň vychádzajú SSZ približne 10 eur (neberieme do úvahy účtovné odpisy za terče, ktoré SSZ nakúpil zo štátnych prostriedkov).

Elektronické terče Ascor sú výrobcom určené najmä na trvalú inštaláciu a nie na časté prevozy, pretože majú háklivé konektory, ktoré sa spájaním a rozspájaním (hlavne ak je nešetrné od nezaškolenej obsluhy) ničia a ich oprava alebo výmena je drahá a časovo náročná, pretože výrobca nemá zabezpečený servis na Slovensku.

Konkurenčný výrobca MEYTON má terčové zariadenia odolnejšie na manipuláciu a transport, cenovo je približne rovnaký ako Ascor, preto by bolo dobré do budúcnosti urobiť praktické porovnanie aj elektronického terča MEYTON a ak sa skutočne osvedčí lepšie pre účely prenášania ako ASCOR, je na zváženie, či sa neubrať týmto smerom, najmä keď MEYTON už má aj bezkáblové (wifi) prevedenie. Súčasné ASCORY potom prenechať do používania klubom, kde ich dokážu využiť.

Cieľom tejto analýzy bolo zhodnotiť, či je v podmienkach SSZ možné poskytovať elektronické terče ASCOR aj pre potreby súťaží nižšieho rangu ako sú Majstrovstvá Slovenska alebo Extraliga.

Z analýzy vyplýva, že vzhľadom na nízku odolnosť elektronických terčov na častý transport a manipuláciu by boli ekonomické náklady na prevoz, montáž, demontáž, obsluhu a prípadné nutné opravy vyvolané aj neúmyselným poškodením zariadení veľmi veľké, aby bolo účelné zariadenia často používať na rôznych miestach na Slovensku.

Ideálne by bolo, aby boli elektronické terče ASCOR, ktoré SSZ momentálne vlastní, trvalo inštalované na trvalej strelnici a tam by sa uskutočňovali preteky, ale na Slovensku nemáme žiadnu trvalú strelnicu, ktorá by bola dostatočne veľká, aby na nej bolo nainštalovaných 30 elektronických terčov na 10 metrov.

Riešenie rozdeliť 30 stavov na 3 strelnice, napr. SAV Bratislava, Príbelce a Košice, kde sú trvalé vzduchovkové strelnice by mohlo byť riešením, aby si strelci mohli vyskúšať preteky na elektronické terče aj pretekoch nižšej úrovne by poskytlo celoročné využitie elektronických terčov.

Je na zváženie, či by takéto riešenie trvalého pridelenia časti terčov na 3 rôzne strelnice na Slovensku nebolo lepšie, ako mať terče uskladnené v sklade SSZ a vytiahnuť ich len na vybrané súťaže úrovne medzinárodných pretekov, Majstrovstiev Slovenska a Extraligy.

Čo je pre a proti riešeniu prideliť 30 elektronických terčov na celosezónne použitie na 3 strelnice, namiesto mať terče v sklade SSZ?

Klady	
Sklad SSZ	Prehľad o stave terčov
	Centrálna logistika
	Neničia sa dennodenným používaním
	Úspora nákladov na prevádzku a opravy
Stále strelnice	Všetci strelci majú počas roka možnosť si streliť
	Využívané počas celého roka
	Vyškoľená obsluha môže rozvíjať zručnosti
Zápory	
Sklad SSZ	Terče sa nevyužívajú počas celého roka
	Zaškolená obsluha nemá kde a kedy rozvíjať zručnosti
Stále strelnice	Zložitá koordinácia logistiky pri potrebe prevozu
	Prevádzkové náklady na dennodenné používanie
	Možnosť poškodenia strelcami nižšej výkonnostnej úrovne
	Nutnosť „diskriminovať“ strelcov - elektronické aj papierové terče
	Poškodenie alebo porucha zariadenia tesne pred prevozom

Klady a zápory sú uvedené orientačne, nie sú vymenované všetky.

Záver:

Minimalizovať prevážanie ASCOROV na súťaže, ponechať len na najvyššiu úroveň pretekov, t.j. medzinárodné preteky, Majstrovstvá Slovenska a Extraliga.

Zvážiť trvalé pridelenie časti elektronických terčov na stále strelnice, napr. SAV Bratislava, Príbelce a Košice v zimnej sezóne a Príbelce, Košice a Šaľa v letnej sezóne a tak poskytnúť možnosť pre všetkých strelcov strieľať na elektronické terče aj na pretekoch nižšej úrovne, prípadne na tréning. Ak by sa prideliť terče na trvalé strelnice, rozhodnúť, kto bude znášať prevádzkové náklady na celoročné fungovanie terčov, vrátane potrebných opráv.

Prevádzkové náklady počas pretekov by znášal organizátor, prevádzkové náklady na tréning by čiastočne znášali strelci (napr. poplatok za použitie 1-2 eur/hodinu), čiastočne SSZ (podľa skutočných nákladov), zavinené poškodenie by znášal ten čo poškodil, alebo klub, ak by povolil používanie strelcami, ktorého výkonnosť nie je dostatočná na to, aby nepoškodil ochranný kryt terča, prípadne iné jeho príslušenstvo.

Vyškoliť obsluhu, aby boli na každej stálej strelnici, na ktorú budú pridelené terče k dispozícii najmenej dvaja operátori a zabezpečiť aspoň dvakrát ročne centrálnu preškolenie všetkej obsluhy, na náklady SSZ. Zaškolenie zabezpečiť na Slovensku pomocou slovenských alebo zahraničných lektorov.

Z úrovne SSZ pravidelne sledovať (kontrolovať) stav zariadení a v prípade potreby zabezpečiť opravu. Pred plánovaným presunom terčov na inú miesto zakázať používať terče, aby sa nepoškodili alebo nepokazili, napr. jeden týždeň pred presunom.

Z úrovne SSZ koordinovať logistiku presunu terčov na miesto ich použitia a späť a vždy po návrate na strelnicu zistiť stav zariadení po prevoze a zabezpečiť prípadnú opravu. Náklady na logistiku znáša SSZ.

Obmedziť používanie elektronických terčov len strelcami s potrebnou výkonnostnou úrovňou, napr. treťou (druhou) výkonnostnou triedou a z toho dôvodu obnoviť centrálnu evidenciu dosiahnutých výkonnostných tried, s tým, že dosiahnutá výkonnostná trieda by bola pre tieto účely platná len do prvých pretekov nasledujúcej sezóny.

Zistiť, či konkurenčné zariadenia sú vhodnejšie pre potreby prenášania na rôzne miesta (zapožičať od výrobcu) a ak by sa potvrdilo, že sú také k dispozícii, do budúcnosti uvažovať o nákupe iných zariadení a ASCORY nechať pridelené na trvalých strelniciach.

Peter Mlynarčík, 17. 11. 2019

strelci@strelcom.sk

